

Ewa Jagodzińska-Komar

Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Analiza zasadności wdrożenia krajowego systemu kart płatniczych w Polsce na przykładzie przeglądu wybranych systemów UE i Chin

Streszczenie

W artykule zaprezentowano zagadnienie dotyczące schematów kart płatniczych już funkcjonujących na rynku europejskim, które muszą zmierzyć się z wieloma barierami; obecnie nie powstają już żadne nowe rozwiązania. Ponadto zwrócono uwagę, że kiedy powstawały obecnie działające krajowe schematy kart płatniczych, międzynarodowe organizacje płatnicze nie miały jeszcze dominującej roli na ich rynkach i tak dużej siły pod względem potencjału marketingowego. Omówiono również największą organizację na świecie pod względem liczby wydanych kart – chiński UnionPay, który poprzez swoją ekspansję technologiczną wpłynie na rozwój rynku płatności elektronicznych. Podkreślono, że w Europie za ekspansję rynku kart płatniczych odpowiedzialny jest projekt SEPA, który został powołany w celu zbudowania ujednoliconego rynku elektronicznych instrumentów płatniczych w skali europejskiej i nowa konkurencja w postaci lokalnych schematów płatności może zagrozić jej pozycji ze względu na to, że krajowe systemy, aby przetrwać na rynku, będą zmuszone do ekspansji europejskiej.

Zaprezentowano wnioski i kierunki działań w zakresie wprowadzenia krajowego systemu płatniczego w naszym kraju, który zgodnie z rządowym projektem ma za zadanie zwiększyć konkurencyjność polskiej gospodarki.

Słowa kluczowe: krajowy system kartowy, międzynarodowe organizacje płatnicze, SEPA (Jednolity Obszar Płatności w Euro), co-badging, Krajowa Izba Rozliczeniowa (KIR)

Kody klasyfikacji JEL: G20, F15, F30, F36

1. Wprowadzenie

Postępujący proces globalizacji oraz rozwój coraz nowszych technologii wymuszają wręcz na krajach zbudowanie koniecznego dla rozwoju nowoczesnej gospodarki, bezpiecznego, zmniejszającego koszty obsługi krajowego systemu kart płatniczych. Największe organizacje płatnicze podkreślają, że w Polsce nadal jest bardzo silne przywiązanie do gotówki i to głównie hamuje obrót bezgotówkowy. Obecnie polska bankowość jest jedną z najbardziej innowacyjnych i najszybciej rozwijających się na świecie. Innowacyjne produkty i usługi bankowe bez wątpienia są naszym jednym z najlepszych towarów eksportowych. Polskie rozwiązania dotyczące płatności otrzymują co roku prestiżowe nagrody i stają się wzorem do naśladowania przez czołowe instytucje bankowe na świecie.

Obecnie na rynku jest presja na obniżenie opłaty IF i nawet silne krajowe schematy kartowe, jak np. w Niemczech, bronią się przed regulacjami unijnymi odnośnie do polityki cenowej. Stworzenia zintegrowanego schematu płatności kartowych i stosowanie bardziej efektywnych i tańszych instrumentów płatniczych spowoduje zachwianie pozycji organizacji międzynarodowych.

Głównym celem artykułu jest analiza zasadności wdrożenia krajowego systemu kart płatniczych w Polsce na podstawie doświadczeń innych państw Unii Europejskiej i Chin oraz ocena przydatności tego projektu w Polsce.

W artykule postawiono następującą **hipotezę badawczą**: Wdrożenie krajowego systemu kart płatniczych w Polsce będzie miało istotny wpływ na zwiększenie popularności obrotu bezgotówkowego oraz powstanie nowych usług specjalnie dedykowanych dla lokalnej społeczności.

Prócz celu głównego postawiono w pracy **hipotezy pomocnicze**, na które odpowiedzi ma dostarczyć artykuł, a które mają następującą postać:

- 1) Krajowy schemat kart płatniczych wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa przeprowadzanych transakcji.
- 2) Krajowy schemat kart płatniczych będzie miał wpływ na poprawę bilansu kraju poprzez stosowanie bardziej efektywnych i tańszych instrumentów płatniczych.

Na początku artykułu dokonano przeglądu wybranych krajowych systemów kart płatniczych w Europie, które odniosły sukces tylko tam, gdzie funkcjonowały jeszcze przed wejściem międzynarodowych organizacji płatniczych na ich rynek. Każdy system jest inny i należy go traktować oddzielnie. Zwrócono uwagę, że zbudowanie nowego systemu od podstaw jest kosztownym przedsięwzięciem. Międzynarodowe organizacje płatnicze, które korzystają z efektu skali, mogą pozwolić sobie na wprowadzanie kosztownych innowacji płatniczych, co często jest niemożliwe dla lokalnych schematów.

Następnie omówiono największą organizację płatniczą na świecie – chińską UnionPay, której najważniejszym celem jest ekspansja na światowe rynki. Podkreślono, że chiński system kart płatniczych nawiązał współpracę z organizacjami Visa i Mastercard, co może mieć znaczący wpływ na rozwój rynku kart płatniczych na świecie.

Na podstawie funkcjonowania systemów kart płatniczych w krajach europejskich (w Wielkiej Brytanii, Francji i Niemczech), które adaptowały to nowe rozwiązanie na szeroką skalę, przeprowadzono analizę dotyczącą zasadności wprowadzenia tego projektu w naszym państwie.

2. Krajowe systemy kart płatniczych w Europie

Ostatnio w Europie pojawiała się idea powstawania i rozwijania krajowych schematów kartowych i zmniejszenia roli międzynarodowych organizacji płatniczych. W związku z tym została poruszona kwestia utworzenia schematu europejskiego. Zdaniem Eurosystemu, istnieje kilka ważnych przesłanek, aby taki system utworzyć, a mianowicie¹:

- 1) zwiększenie popularności obrotu bezgotówkowego;
- 2) utrzymanie kontroli przez europejskie instytucje nad rynkiem kart płatniczych;

¹ *Krajowe systemy kartowe w Europie*, Fundacja Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego, 18 lutego 2016, Warszawa, s. 21–22, <http://frob.pl/wp-content/uploads/2016/02/Krajowe-systemy-kartowe-w-Europie.pdf>, dostęp 5.10.2016.

- 3) wpływanie przez instytucje unijne w sposób pośredni na politykę dotyczącą płatności kartowych.

Chiński UnionPay odniósł ogromny sukces na skalę światową, jednak wdrożenie tego typu projektu w Europie będzie trudne do zrealizowania ze względu na to, że instytucje europejskie skupiają interesariuszy o rozbieżnych poglądach, którym ciężko dojść do konsensusu w tej kwestii. Obszar płatności kart płatniczych jest dosyć skomplikowaną inicjatywą i trudno jest go ujednoczyć w skali europejskiej. Pojawia się kilka ważnych aspektów, które trudno ustandaryzować w Unii Europejskiej, takich jak np.: wrażliwość danych osobowych, kwestie bezpieczeństwa przeprowadzanych transakcji, interoperacyjność systemów czy standardy techniczne. Od 2007 r. działała na rynku europejskim Visa Europe, która została oddzielona od Visa Inc. i jest własnością europejskich banków oraz innych instytucji płatności bezgotówkowych (schemat europejski). Jednak 21 czerwca 2016 r. nastąpiła ponowna inkorporacja Visa Europe z Visa Inc².

Organy Wspólnoty powołane są do unifikacji każdego aspektu państw członkowskich, także obszaru dotyczącego kart płatniczych. W tym celu został powołany projekt SEPA, który ma na celu wykorzystanie instrumentów tego programu na szerszą skalę, co doprowadzi do wzrostu popularności płatności elektronicznych, a w konsekwencji do większego upowszechnienia obrotu bezgotówkowego zarówno wśród osób fizycznych, jak i podmiotów gospodarczych. Idealnym modelem stymulującym rozwój nowych elektronicznych instrumentów płatniczych wydaje się być SEPA, czyli system Jednolitego Obszaru Płatności w Euro, który stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie wspólnego rynku Unii Europejskiej. Zadaniem, jakie postawiono przed SEPA, jest stworzenie zintegrowanego, konkurencyjnego i innowacyjnego rynku dla wszystkich bezgotówkowych płatności detalicznych w euro, który z czasem ma być obsługiwany wyłącznie elektronicznie³.

W związku z powyższym projekty krajowych schematów kartowych w skali europejskiej nie są wspierane przez organy Wspólnoty. Według unijnego stanowiska zawartego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych na bazie karty: „Rozdrobnienie rynku wewnętrznego jest

² G.A. Hoffman, *Visa Inc. Completes Acquisition of Visa Europe*, <http://pressreleases.visa.com/phoenix.zhtml?c=215693&p=irol-newsarticlePR&ID=2178918>, dostęp 10.10.2016.

³ *Obrót bezgotówkowy – Zalety i korzyści wynikające z jego upowszechnienia*, Warszawa 2008, Narodowy Bank Polski, https://www.nbp.pl/systemplatniczy/obrot_bezgotowkowy/obrot_bezgotowkowy_2008.pdf, dostęp 12.10.2016.

szkodliwe dla konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Unii. Aby rynek wewnętrzny funkcjonował właściwie, konieczne jest wyeliminowanie bezpośrednich i pośrednich przeszkód dla prawidłowego funkcjonowania i zakończenia tworzenia zintegrowanego rynku płatności elektronicznych, bez różnicowania między płatnościami krajowymi a transgranicznymi⁴.

2.1. Wielka Brytania

Należy podkreślić, że Wielka Brytania jest największym rynkiem kart płatniczych w Europie. Zajmuje pierwsze miejsce pod względem liczby wydanych kart (159 mln w 2014 r.), a płatności przeprowadzane nimi stanowią 26% wszystkich transakcji kartowych w Europie⁵. Wielka Brytania jest prekursorem w obszarze kart płatniczych w Europie i od samego początku była związana z rynkiem Stanów Zjednoczonych, co stanowiło rezultat dobrych relacji polityczno-gospodarczych między tymi państwami. Na początku rozwój tego instrumentu płatniczego dotyczył tylko kart kredytowych. W 1951 r. Donald McCullough stworzył pierwszy schemat tego produktu w Wielkiej Brytanii i założył Finders Services. W 1962 r. pojawił się na rynku brytyjskim Diners Club, a rok później American Express. W 1966 r. zaczął funkcjonować na masową skalę pierwszy projekt karty kredytowej opracowany przez Barclaycard. Należy podkreślić, że Barclaycard był jednym z założycieli Visa oraz obecnie jest jedną z najważniejszych instytucji finansowych na Wyspach. Firma ta jest pionierem we wprowadzaniu innowacji dotyczących płatności mobilnych zbliżeniowych czy też pierwszego bankomatu na świecie. Na rynku pojawił się drugi podmiot – Access, który został utworzony przez banki: National Westminster Bank, Midland Bank, Lloyds Bank oraz National and Commercial Banking Group. Schemat kart kredytowych stworzony przez tę instytucję zakończył swoją działalność w 1996 r. i został przejęty przez organizację Mastercard⁶.

Schemat kart debetowych na rynku brytyjskim pojawił się znacznie później, bo w latach 80. W 1987 r. została wydana pierwsza karta debetowa z logo Visa przez Barclays. Na Wyspach część banków poszła w ślad za Barclays i zaczęły emitować

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz.U. L 123 z 19.5.2015).

⁵ *Krajowe...*, op.cit., s. 4–5.

⁶ *Ibidem*, s. 5.

karty debetowe we współpracy z organizacją Visa, a pozostałe podmioty postanowiły zbudować własne systemy. W 1998 r. banki Midland Bank, National Westminster Bank i Royal Bank of Scotland stworzyły system Switch oparty na karcie bankomatowej i karcie gwarancyjnej dla czeków. Od 2004 r. karty Switch wydawane były tylko z logo organizacji Mastercard. Od 2011 r. karty te zostały w pełni dostosowane do zasad międzynarodowej organizacji Mastercard i to oznaczało koniec funkcjonowania schematu Solo, który powstał w roku 1997. Schemat Solo był odpowiedzią na karty Switch i był adresowany do klientów, którzy z różnych przyczyn nie mogli dostać karty Switch, np. mieli gorszą wiarygodność kredytową⁷.

W I połowie XX w. rynek brytyjski został zdominowany przez organizację Visa. Natomiast krajowe schematy kartowe zaczęły wycofywać się z rynku. Dominacja Visa na Wyspach spowodowana była bardziej korzystną polityką opłat dotyczącą IF.

Obecnie funkcjonuje system LINK⁸, który jest dedykowany operacjom bankomatowym. Wszystkie bankomaty w Wielkiej Brytanii podpięte są do tego systemu (ok. 70 tys. bankomatów).

Sektor bankowy na Wyspach opracowuje również rozwiązania dotyczące płatności mobilnych, jak np.:

- 1) Barclaycard Anywhere⁹ – mobilny terminal POS, który można podłączyć do smartfona lub iPada za pomocą kabla w celu przeprowadzenia transakcji przy podłączeniu do Internetu;
- 2) Paym¹⁰ – szybkie przelewy między kontami przy użyciu aplikacji płatniczej zainstalowanej na telefonie (zamiast numeru konta należy podać numer telefonu odbiorcy przelewu);
- 3) ZAPP¹¹ – płatności mobilne przeprowadzane bezpośrednio z aplikacji bankowej.

Podsumowując: rynek kart płatniczych w Wielkiej Brytanii był pierwszy w Europie i od samego początku starał się współpracować z organizacjami międzynarodowymi Visa i Mastercard, przy równoczesnej koegzystencji niszowej krajowych schematów kart płatniczych. Eksperci brytyjscy uznali, że wprowadzenie krajowego schematu płatności na masową skalę nie jest warte tego, żeby zepsuć dobre stosunki polityczno-gospodarcze ze Stanami Zjednoczonymi.

⁷ Ibidem, s. 5–6.

⁸ <http://www.link.co.uk/>

⁹ *Barclaycard anywhere*, <https://www.barclaycard.co.uk/business/accepting-payments/barclaycard-payment-solutions/anywhere-terminal>, dostęp 10.09.2016.

¹⁰ <http://www.paym.co.uk/>

¹¹ <https://www.zapp.co.uk/>

2.2. Francja

Francja ma duże doświadczenie w kwestii pieniądza elektronicznego. Kraj ten jako jeden z pierwszych wprowadził technologie kart mikroprocesorowych na skalę ogólnościatową. Od 1992 r. wszystkie karty płatnicze wydawane przez banki francuskie były opatrzone logo *Catres Ban-caires* („CB¹²”) i były wyposażone w mikroprocesor. Francja jest państwem, które posiada bardzo dobrze rozwinięty rynek płatności pod względem wdrożonych technologii, integracji oraz stopnia penetracji rynku. Na początku lat 60. organizacja *American Express* i *Diners Club* wydały pierwsze karty w tym kraju. W 1971 r. pięć francuskich banków opracowało *Carte Bleue*¹² – krajowy schemat kart debetowych. W porównaniu do kart debetowych *Visa* i *Mastercard* karty *CB* umożliwiają przeprowadzanie transakcji bez autoryzacji (karta ta działa jak karta kredytowa tylko bez pobierania dodatkowych opłat). Od 1973 r. schemat ten zaczął współpracować z organizacją *Visa* i tym samym klienci mieli możliwość przeprowadzania transakcji poza granicami Francji¹³.

Warto podkreślić, że właśnie Francja była krajem, gdzie na masową skalę zaczęto wprowadzać do użytku karty z mikroprocesorem (pierwszy raz w 1983 r. karta *Telecarte* używana wyłącznie do automatów telefonicznych). Na początku lat 90. rozwiązanie to zostało przeniesione na karty debetowe *Carte Bleue*, które były pierwszymi kartami z mikroprocesorem wprowadzonymi na rynek na masową skalę (od 2003 r. karty te były zgodne ze standardem *EMV*). Obecnie system ten jest włączony do *Groupement des Cartes (CB)*. W 2010 r. karta debetowa *Carte Bleue* przestała istnieć i została zastąpiona kartą *Visa*¹⁴.

W 1984 r. założyciele *Carte Bleue* oraz *Credit Agricole* i *Credit Mutuel* stworzyły sieć międzybankową *Groupement des Cartes Bancaires (CB)*¹⁵ łączącą bankomaty i terminale. Celem tego przedsięwzięcia było ujednoczenie schematów kartowych funkcjonujących w kraju na bazie efektywnej infrastruktury. Obecnie *CB* skupia ok. 130 podmiotów (58 tys. bankomatów, 63 mln kart w obiegu na koniec 2014 r.). Francja bez wątpienia jest pionierem w innowacjach dotyczących kart płatniczych,

¹² <http://www.cartes-bancaires.com/spip.php?lang=en>

¹³ *Krajowe...*, op.cit., s. 7–9.

¹⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Carte_Bleue

¹⁵ <http://www.cartes-bancaires.com/>

o czym świadczy fakt, że od 2007 r. wszystkie francuskie karty są zgodne ze standardem EMV.

Według rozporządzenia Rady Unii Europejskiej nr 2137/85¹⁶ CB działa jako Europejskie Zgrupowanie Interesów Gospodarczych (EZIG). W skład tej organizacji wchodzi poniższe podmioty:

- ELITT (EuroLab for International Transaction Technologies) – odpowiedzialna za rozwój aplikacji kartowych;
- PayCert – certyfikuje systemy i urządzenia dotyczące płatności elektronicznych;
- SER2S – (Société d'Exploitation de Réseaux et de Services Sécurisés) – zarządza bezpiecznymi sieciami w ramach przesyłu i procesowania danych o płatnościach elektronicznych.

Obecnie karty CB wydawane są w tzw. co-brandingu z organizacjami Visa i Mastercard. Na rynku francuskim funkcjonują również inne karty, jak np. Moneo – karta przedpłacona, która działa od 2012 r. również w formie aplikacji mobilnej. Karta ta pełni jednocześnie funkcje karty debetowej oraz pieniądza elektronicznego. Funkcje elektronicznej portmonetki wykorzystuje się w przypadku, gdy płatność jest mniejsza niż 15 euro. Do kart dodawane są również aplikacje takie jak np. programy lojalnościowe¹⁷.

Warto zwrócić uwagę, że rynek francuski ma swoją specyfikę. Z jednej strony dominuje system CB, zrzeszający prawie wszystkie podmioty, a z drugiej funkcjonują różne schematy we współpracy z organizacjami międzynarodowymi. Francja działa według idei międzybankowości, czyli interoperacyjności i integracji schematów kartowych. Model ten przypomina system SEPA, czyli ujednoczenie i stworzenie wspólnego rynków płatności, ze szczególnym uwzględnieniem elektronicznych instrumentów płatniczych¹⁸.

2.3. Niemcy

Niemcy są bardzo specyficznym rynkiem kartowym, ponieważ tam nadal pieniądź gotówkowy jest bardzo popularny (ok. 60% transakcji). System płatności

¹⁶ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych (Dz. Urz. WE L 199 z 31.07.1985).

¹⁷ *About Mondex*, https://www.mastercardconnect.com/mol/molbe/public/login/ebusiness/smart_cards/mondex/about/index.jsp, dostęp 16.11.2016.

¹⁸ *Krajowe...*, op.cit., s. 7–9.

detalicznych opiera się głównie na rozwiązaniu krajowym Girocard, który obejmuje prawie wszystkie bankomaty i schematy kart debetowych (należą do nich prawie wszystkie niemieckie banki). Krajowy system Girocard wydaje karty we współpracy z międzynarodowymi organizacjami płatniczymi (karty Maestro/Cirrus, V Pay), co umożliwia ich posiadaczom przeprowadzanie również transakcji zagranicznych. W 2016 r. wprowadzono również karty z logo JCB. System ten jest dominujący na rynku niemieckim (w 2012 r. 86% wszystkich transakcji przeprowadzonych było kartami Girocard). Obecnie schemat ten jest zarządzany przez Deutsche Kreditwirtschaft (DK) i reprezentuje ok. 2300 instytucji.

W 1991 r. system akceptowanego międzynarodowo czeku Eurocheque został rozbudowany o schemat karty debetowej i powstały karty Eurocheque (niem. *Euroscheck-Karte*). Po tym, jak schemat Eurocheque przestał funkcjonować, niemieckie banki nadal posługiwały się logo EC (zmieniono tylko jej pełną nazwę na Electronic Cash – EC Karte). W 2007 r. została zmieniona nazwa na Girocard i dotyczy ona zarówno schematu kartowego, jak i sieci bankomatów. Obecnie Girocard obsługuje 750 tys. terminali POS oraz 60 tys. bankomatów. W 2014 r. w obiegu było ok. 100 mln kart tego systemu. Karty te mają dodatkową aplikację w postaci elektronicznej portmonetki – GeldKarte (można przechowywać środki do kwoty 200 euro i przeprowadzać transakcje w trybie *off-line*). GeldKarte jest niemieckim systemem pieniądza elektronicznego, który został stworzony przez sektor bankowy we współpracy z pięcioma organizacjami (zrzeszającymi banki) na czele z Zentraler Kreditausschuss (operator systemu). Emitentami kart oraz pieniądza elektronicznego są banki komercyjne oraz banki oszczędnościowe. System Geldkarte ma charakter otwarty, tzn. do tego systemu może przyłączyć się każdy zainteresowany podmiot spełniający określone standardy techniczne. Projekt pilotażowy został przeprowadzony w dwóch niemieckich miastach: Ravensburg oraz Weingarden. W 1996 r. system rozpoczął swoją działalność i do chwili obecnej GeldKarte wydał ok. 67 mln kart. Banki w Niemczech zaczęły dodawać aplikacje elektronicznej portmonetki do wydawanych kart debetowych, a zwłaszcza do kart EC oraz Maestro. Aplikacja elektronicznej portmonetki dodawana jest automatycznie do wszystkich kart. Elektroniczna portmonetka występuje również jako samodzielna karta tzw. biała karta, która nie jest połączona z żadnym rachunkiem bankowym oraz zapewnia anonimowość użytkownikowi. Od 1997 r. zostały wprowadzone tzw. GeldKarty, posiadające dodatkowe funkcje, np. bilet miejski. Niestety, pomimo ogromnego finansowego nakładu technologia ta nie odniosła sukcesu, ponieważ nie udało się do niej przekonać niemieckiego

społeczeństwa. W 2004 r. banki zrezygnowały z dodawania aplikacji GeldKarte na kartach płatniczych¹⁹.

Warto zauważyć, że ta elektroniczna portmonetka ma zakodowaną w sobie datę urodzin jej posiadacza i podczas transakcji zakupu alkoholu lub papierosów wiek kupującego zostanie zweryfikowany. Na karcie Girocard można również wgrać dodatkowe aplikacje, takie jak: płatność bezstykowa – girogo, przechowywanie podpisu elektronicznego czy przechowywanie biletów miejskich²⁰.

Należy podkreślić, że rynek niemiecki należy do czołówki państw, które korzystają z płatności kartowych. W Niemczech instrument polecenia zapłaty jest najbardziej popularny w skali europejskiej (48% udziału). Zwrócono uwagę na to, że krajowy schemat kartowy jest znacznie tańszy dla akceptantów niż międzynarodowe organizacje płatnicze. Niemiecki urząd antymonopolowy wspiera taką sytuację (dba o nie podwyższanie opłat IF/MIF zwłaszcza w obszarze kart debetowych). Krajowy schemat kart płatniczych w Niemczech to system, który jednocześnie jest kompletny na rynek lokalny i zgodny jest ze standardami systemu SEPA (oparty na karcie mikroprocesorowej). System Girocard zawdzięcza taki rozwój wsparciu niemieckiego rządu oraz europejskich instytucji. Niemcy jako wiodące państwo w Europie pod względem gospodarczym i politycznym ma ogromny wpływ na rozwój rozwiązań w skali europejskiej. Do 2016 r. w Niemczech funkcjonował system ELV, którego instrument polecenia zapłaty nie był zgodny ze standardami SEPA. Funkcjonowanie rozwiązań lokalnych jest silnie wspierane przez niemieckich przedsiębiorców ze względu na konkurencyjne ceny i z tego powodu międzynarodowe organizacje płatnicze nie odgrywają tak znaczącej roli na tym rynku.

3. Krajowy system kart płatniczych w Chinach

UnionPay została utworzona w 2002 r. przez Radę Państwa Chińskiej Republiki Ludowej i Bank Ludowy Chin. Najważniejszym elementem strategii tej organizacji jest ekspansja na inne rynki światowe. Strategia ta ma szansę odnieść sukces, ponieważ opiera się na budowaniu infrastruktury płatności na innych rynkach (integracja technologii, produktów oraz usług). Wzrost roli Chin w handlu międzynarodowym

¹⁹ R. Janowicz, R. Klepacz, *Pieniądz elektroniczny na świecie. Istota i zastosowanie elektronicznej portmonetki*, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa 2002, s. 39–40.

²⁰ *Krajowe...*, op.cit., s. 10–11.

będzie miał wpływ na wzrost liczby kart UnionPay. Chińska organizacja skorzystała z kryzysu pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Rosją po tym, jak Visa i Mastercard na kilka dni uniemożliwiły przeprowadzanie transakcji kartami wydanymi przez niektóre banki w Rosji. W tej sytuacji UnionPay postawił na ekspansję na rosyjskim rynku kart płatniczych. W rezultacie chińska organizacja podpisała umowę z dwoma rosyjskimi bankami MTS Bank i Orient Express Bank. Obecnie karty chińskiej organizacji akceptowane są w ponad 100 tys. terminali w Rosji. Ponadto UnionPay zadeklarował chęć pomocy w budowaniu rosyjskiego systemu płatniczego, który ma na celu uniezależnienie się od międzynarodowych organizacji²¹.

UnionPay International nawiązało współpracę z 4 bankami z Tajlandii w celu zbudowania tajskiej sieci płatności (TPN – utworzonej we wrześniu 2014 r.). Sieć ta zbudowana jest zgodnie z normami technicznymi opracowanymi przez chińską organizację płatniczą. Od 2012 r. Bank Centralny Tajlandii postanowił, że wszystkie transakcje międzybankowe przeprowadzone przy użyciu kart debetowych będą przeprocesowane na ich terytorium. Tajlandia ma w planach emitowanie własnych kart debetowych TPN, z których będzie można korzystać w sieci UnionPay. Projekt TPN jest przykładem metody ekspansji technologicznych²².

Warto zwrócić uwagę, że rozwiązanie TPN jest sukcesem organizacji UnionPay pod względem ekspansji na zagraniczne rynki na podstawie eksportu opracowanych przez siebie standardów finansowo-technicznych. Należy podkreślić, że chińska organizacja stała się wzorem dla przedsiębiorców, którzy mają ambicję na biznes międzynarodowy. TPN jest dla UnionPay dobrym rozwiązaniem do przetestowania modelu ekspansji na rynkach światowych. Organizacja ta wydała w Tajlandii około 1 mld kart. Obecnie karty wydane przez UnionPay akceptowane są przez prawie wszystkie bankomaty w Tajlandii oraz ok. 70% przedsiębiorców²³.

Budowa tajskiej sieci lokalnej na bazie standardów UnionPay ma za zadanie rozwinąć rynek płatności elektronicznych, wspierając jednocześnie strategię „pasa i drogi” (ang. *Belt and Road Initiative*), czyli chińskiego otwarcia się na świat poprzez współpracę naukową, techniczną czy e-commerce.

²¹ UnionPay International rozbudowuje globalną sieć usług, http://www.gochina.gov.pl/Aktualnosci/20141031/UnionPay_International_rozbudowuje_globalna_siec_uslug#, dostęp 02.09.2016.

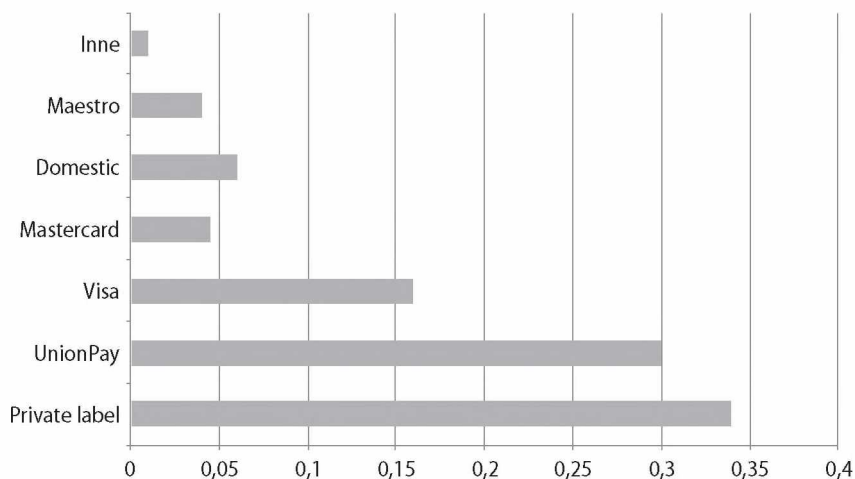
²² UnionPay International współpracuje z czterema największymi bankami w Tajlandii nad stworzeniem, komutowanej sieci dla miejscowych kart płatniczych, <http://prnews.pl/wiadomości/unionpay-international-wspolpracuje-z-czterema-najwiekszymi-bankami-w-tajlandii-nad-stworzeniem-komutowanej-sieci-dla-miejscowych-kart-platniczych-6552120.html>, dostęp 02.09.2016.

²³ Ibidem.

Visa i UnionPay podpisały porozumienie w sprawie współpracy w zakresie innowacji technologicznych, bezpieczeństwa transakcji oraz integracji finansowej. Należy zauważyć, że żadna ze stron nie podała szczegółów współpracy. Visa postanowiła nawiązać współpracę z UnionPay po tym, jak chińska organizacja zdecydowała się otworzyć swój rynek na zagraniczne organizacje płatnicze. W Chinach wszystkie płatności kartowe do października 2015 r. były procesowane przez UnionPay, ale Światowa Organizacja Handlu wymusiła otwarcie rynku chińskiego na zagraniczne przedsiębiorstwa. Zauważono, że współpraca między dwoma największymi organizacjami płatniczymi na świecie może mieć daleko idące implikacje²⁴.

UnionPay może wspomóc technologicznie organizację Visa w zakresie płatności elektronicznych, ponieważ chiński gigant ma bardzo rozbudowany system we wspomnianej dziedzinie. Natomiast Visa może wspomóc swojego rywala w płatnościach internetowych w zakresie bezpieczeństwa przeprowadzanych transakcji. Ta współpraca została odnotowana jako jeden z ważniejszych elementów w budowie światowych płatności elektronicznych, których technologia nieustannie zmienia się, a ich liczba ciągle rośnie.

Rysunek 1. Udział w rynku pod względem ilości wydanych kart na świecie w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://www.nilsonreport.com/publication_chart_of_the_month.php, dostęp 10.11.2016.

²⁴ A. Meola, *Visa just took a huge step into China with this partnership*, <http://www.businessinsider.com/visa-unionpay-partnership-as-china-opens-to-more-credit-cards-2016-2?IR=T>, dostęp 10.09.2016.

Do niedawna organizacja UnionPay miała monopol na rynku chińskim. Logo organizacji Visa oraz Mastercard mogły pojawiać się tylko obok chińskiej organizacji (co-branding). Gdy klient dokonuje płatności poza granicami Chin, wówczas transakcja zostaje rozliczona przez zachodnich potentatów – Visa lub Mastercard, które nie zarabiają na transakcjach na terytorium Chin. Według szacunków do 2020 r. Chiny będą największym rynkiem płatności kartowych na świecie²⁵ (rysunek 1).

4. Analiza wdrożenia krajowego systemu kart płatniczych w Polsce

Związek Banków Polskich zlecił firmie Boston Consulting Group przeprowadzenie analizy dotyczącej wprowadzenia krajowego schematu kart płatniczych w Polsce. Zwrócono uwagę, że krajowy schemat kart płatniczych ma być oparty na systemie BLIK w celu szybszego wprowadzenia projektu. Dnia 9 czerwca 2016 r. weszły w życie przepisy unijnego rozporządzenia dotyczącego²⁶:

- rozdzielenia systemów kart płatniczych i podmiotów obsługujących transakcje,
- co-brandingu,
- rozdzielenia opłat,
- zasad honorowania wszystkich kart.

Zgodnie z powyższym przepisem międzynarodowe organizacje płatnicze nie będą miały możliwości blokowania co-brandingu i gdy na rynku pojawi się krajowa karta płatnicza, powinny być zainteresowane współpracą. Dzięki takiemu rozwiązaniu banki będą miały możliwość wydawania krajowej karty płatniczej z logo kilku międzynarodowych organizacji. W przypadku gdy klient będzie przeprowadzał transakcje w kraju, będzie ona przeprosowana przez KIR, natomiast gdy za granicą – przez podmioty zagraniczne (tak jak to jest w przypadku kart UnionPay). Obecnie nie wiadomo, kto ma sfinansować ten projekt. Banki nie zamierzają tego robić w całości, ze względu na wysokie nakłady finansowe tej inicjatywy i liczą w tej kwestii na pomoc rządu.

²⁵ M. Kisiel, *Koniec kartowego monopolu w Chinach?*, <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Koniec-kartowego-monopolu-w-Chinach-7409984.html>, dostęp 10.10.2016.

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz.U. L 123 z 19.5.2015).

Obecnie toczy się dyskusja, czy opłaca się stworzyć krajowy schemat kart płatniczych i dołączyć do grona krajów opisanych wyżej, czyli Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec i Chin. Stworzenie narodowej karty płatniczej może przyczynić się do obniżenia kosztów po stronie użytkowników i zmarginalizowania roli międzynarodowych organizacji płatniczych. Decyzje dotyczące rynku kart płatniczych byłyby podejmowane na poziomie lokalnym i nastąpiłoby uniezależnienie się od międzynarodowych organizacji płatniczych (ochrona rynku lokalnego). W lipcu 2016 r. odbyło się spotkanie ECPA (European Card Payment Association), na którym członkowie czołowych europejskich schematów kart płatniczych podkreślili, że największą zaletą lokalnej karty jest uniezależnienie się od zagranicznych organizacji płatniczych, a to w przyszłości ma mieć duży wpływ na rozwój obrotu bezgotówkowego oraz powstawanie nowych usług specjalnie dopasowanych do lokalnej społeczności²⁷.

Zwrócono uwagę, że aby krajowy schemat kart płatniczych mógł odnieść sukces, musi wprowadzić również jakąś wartość dodaną, inaczej klienci nie zrezygnują z korzystania z istniejących już zagranicznych schematów. Można wzorować się na schemacie wprowadzonym w Portugalii, gdzie wiele rozwiązań dotyczących opłat administracyjnych można dokonać w bankomacie. W przypadku krajowego schematu nie mamy do czynienia z wykorzystaniem skopiowanych kart za granicami kraju, ponieważ kart tych można używać jedynie w kraju (gdy karta nie jest wydawana w co-badgingu). Krajowe schematy kartowe charakteryzują się wyższym stopniem bezpieczeństwa niż schematy międzynarodowe. Polacy mogą zdecydować się na instrument płatniczy, którym można posługiwać się tylko na terytorium naszego państwa ze względu na bezpieczeństwo transakcji (z roku na rok liczba oszustw z wykorzystaniem kart płatniczych rośnie).

Kiedy zostanie wprowadzony krajowy schemat kart płatniczych w Polsce, to będzie on opierał się na co-badgingu, czyli na jednej karcie będzie logo Visa i Mastercard i nie będzie wprowadzone powyżej opisane rozwiązanie. Ostatnio można zauważyć wyraźną potrzebę wprowadzenia płatności bezgotówkowych dedykowanych do opłat administracyjnych (88% opłat dokonywanych jest za pomocą gotówki). Dobrym rozwiązaniem jest właśnie wprowadzenie lokalnego schematu do obsługi tego typu płatności, który będzie zarządzany na lokalnym poziomie i to zmniejszy ryzyko wycieku wrażliwych danych osobowych poza granice naszego państwa²⁸.

²⁷ K. Kowalska, *Wprowadźmy polską kartę płatniczą*, <http://www.forbes.pl/polska-karta-platnicza-zalety-wprowadzenia,artykuly,200404,1,1.html>, dostęp 20.10.2016.

²⁸ Ibidem.

Wspólne porozumienie banków i nawiązanie współpracy doprowadziły do powstania systemu BLIK. Aby powstała krajowa karta płatnicza do współpracy muszą dołączyć się jeszcze akceptanci i inni uczestnicy rynku płatniczego. Popyt na lokalną kartę na naszym rynku jest duży (97% wszystkich transakcji kartowych przeprowadzanych jest w Polsce)²⁹.

Coraz częściej można zauważyć, że na rynku pojawiają się nowe podmioty spoza branży kartowej, które mają ambicję, aby zbudować samodzielny system kartowy, np. Samsung, Apple. W przyszłości może okazać się, że będą stanowić istotne zagrożenie dla lokalnych rozwiązań ze względu na ich duży potencjał finansowy.

Przy założeniu, że jest to decyzja czysto biznesowa i nie są brane pod uwagę decyzje polityczne, zbudowanie od podstaw krajowego schematu kart płatniczych w Polsce jest bardzo kosztownym przedsięwzięciem. Trzeba wziąć pod uwagę, czy nie lepiej przyłączyć się do już funkcjonującego lokalnego systemu innego kraju. Decyzja ta powinna być podejmowana przede wszystkim przez głównych interesariuszy tego systemu, czyli wydawców kart. Dla banków tworzenie i rozwój schematów kart płatniczych nie jest interesującym tematem, ponieważ wolą one tego typu usługę podnająć (outsourcing) i w ten sposób uniknąć wysokich nakładów na tego typu rozwiązania. Należy zauważyć, że wiele z aktywnych krajowych systemów musiało zakończyć swoją działalność ze względu na konkurencję i wprowadzane regulacje.

Obecnie istnieje ogromne zaangażowanie ze strony politycznej, aby wprowadzić krajowy schemat kart płatniczych w Polsce w celu ograniczenia szarej strefy. W tym celu należy podjąć kroki dążące do popularyzacji obrotu bezgotówkowego. Państwo ma możliwość wykorzystywania własnych narzędzi polityki gospodarczej, wyeliminowania ryzyka kursowego (tylko transakcje krajowe), a przede wszystkim możliwość poprawy bilansu płatniczego kraju. Należy zaznaczyć, że w kraju, w którym pieniądź gotówkowy ma dominującą rolę, nadal jest miejsce na funkcjonowanie lokalnego schematu kart płatniczych mimo silnej pozycji międzynarodowych organizacji płatniczych. Warto wziąć pod uwagę występujące nisze na rynkach lokalnych (np. mikropłatności, płatności publiczne), do których może być adresowana ta inicjatywa, ponieważ często w takich przypadkach segmenty te są pomijane przez międzynarodowe organizacje płatnicze. Według badań przeprowadzonych przez ekspertów budowa krajowego schematu kart płatniczych będzie tańsza o 40% w porównaniu do organizacji międzynarodowych³⁰.

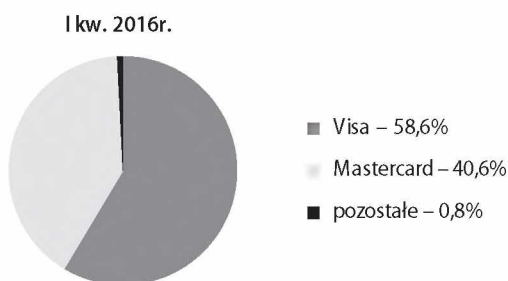
²⁹ Ibidem.

³⁰ *Krajowe...*, op.cit., s. 25, 27.

Krajowa Izba Rozliczeń otrzymała zgodę od Prezesa NBP na prowadzenie Systemu Płatności Kartowych. System ten obsługiwany przez KIR dedykowany będzie do rozliczania transakcji przeprowadzonych za pomocą kart płatniczych wydanych przez banki i instytucje działające w Polsce. KIR będzie rozliczał tylko transakcje przeprowadzone w naszym kraju oraz obsługiwane przez lokalnych agentów rozliczeniowych. Należy podkreślić, że KIR nie będzie odpowiedzialny za stworzenie nowego schematu krajowej karty płatniczej, a jedynie za obsługę lokalnych rozliczeń kartowych z logo Mastercard i Visa.

Według danych NBP większość transakcji przeprowadzanych przez Polaków za pomocą karty odbywa się w Polsce i to jest główny argument za wprowadzeniem polskiej karty płatniczej.

Rysunek 2. Karty płatnicze wydawane w Polsce w podziale na organizacje

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2016r.*, Departament Systemu Płatniczego NBP, Warszawa 2016, http://www.nbp.pl/systemplatniczy/karty/q_01_2016.pdf, dostęp 20.10.2016.

W Polsce nadal najbardziej popularną organizacją płatniczą jest Visa, która wydaje rocznie 58,6% ogółu kart płatniczych (rysunek 2). Na drugim miejscu jest Mastercard z udziałem w rynku polskim – 40,6%³¹. Jednak z roku na rok coraz większą popularność zyskuje chińska organizacja płatnicza UnionPay, którą można płać w większości terminali Elavon czy SixPayment (posiadacze tych kart mogą wypłacać gotówkę w bankomatach Banku Handlowego). W Polsce ta marka nie jest popularna i trudno uwierzyć, że pod względem liczby wydanych kart jest największa na świecie.

³¹ *Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2016r.*, Departament Systemu Płatniczego NBP, Warszawa 2016, http://www.nbp.pl/systemplatniczy/karty/q_01_2016.pdf, dostęp 20.10.2016.

5. Podsumowanie

Według rządowego projektu „Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju” wprowadzenie krajowego systemu kart płatniczych w naszym kraju ma za zadanie zwiększyć konkurencyjność polskiej gospodarki. Według przeprowadzonej analizy na przykładzie wybranych europejskich systemów stwierdzono, że nie udało się zbudować lokalnego systemu płatniczego w krajach, gdzie międzynarodowe organizacje płatnicze funkcjonowały na szeroką skalę. Wniosek z przeprowadzonej analizy jest jeden: w Europie obecnie nie są podejmowane inicjatywy w celu zbudowania lokalnych schematów kart płatniczych; jeżeli tworzy się nowe rozwiązania w tym zakresie to ze względów politycznych (np. Rosja) lub na obecną infrastrukturę (np. Turcja).

W Wielkiej Brytanii (karty Switch, Solo) i Francji (karty Carte Bleu) zniknęły z rynku schematy kart płatniczych ze względu na brak koncepcji rozwoju tych rozwiązań, co doprowadziło do przejęcia ich przez międzynarodowe organizacje płatnicze. Na podstawie przeprowadzonego przeglądu można stwierdzić, że obecnie w Europie nie powstają nowe lokalne schematy kartowe (poza turecką TROY), a inicjatywy o charakterze panaeuropejskim nie odniosły oczekiwanego sukcesu. Większość schematów zakończyła swoją działalność, a funkcjonujące rozwiązania muszą zmierzyć się z wieloma problemami, aby przetrwać na rynku.

Zarówno ogólna hipoteza postawiona na początku pracy, zakładająca pozytywny wpływ wdrożenia krajowego systemu kart płatniczych w Polsce na zwiększenie popularności obrotu bezgotówkowego oraz powstanie nowych usług specjalnie dedykowanych dla lokalnej społeczności, jak i bardziej szczegółowe pytania badawcze doczekały się pozytywnej weryfikacji, poprzez wnikliwą analizę funkcjonowania rynku kart płatniczych w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Francji i Chin.

Polska nadal jeszcze nie ma takiego systemu, ale wydaje się, że teraz jest najlepszy czas na jego wprowadzenie. Brak opracowania jednolitych standardów na świecie oraz liczne porażki zagranicznych państw nie są z pewnością stymulatorem do osiągnięcia sukcesu tego rozwiązania w Polsce. Należy jednak znaleźć złoty środek, umożliwiający upowszechnienie tej usługi przy jednoczesnym wysokim bezpieczeństwie oraz niskich kosztach ponoszonych przez konsumenta. Wszelkie inicjatywy podejmowane przez banki, Narodowy Bank Polski, Związek Banków Polskich i inne instytucje służą dalszemu rozwojowi obrotu bezgotówkowego i z roku na rok obserwujemy wzrost transakcji bezgotówkowych w ogólnej liczbie transakcji.

W sytuacji kiedy Polska dopiero zaczyna tworzyć krajowy system kart płatniczych, powinna unikać błędów popełnionych przez opisane państwa oraz korzystać z ich pozytywnych doświadczeń, jednakże przy uwzględnieniu polskich realiów. Optymalnym rozwiązaniem dla Polski byłby, jak sędzę, zastosowanie co-brandingu (tak jak ma to miejsce w przypadku kart UnionPay), a więc wydawanie kart płatniczych przez systemy krajowe z logo międzynarodowych organizacji kart płatniczych (Visa, MasterCard), gdyż ich funkcjonowanie będzie zgodne z wymogami SCF. Spowodowałoby to sytuację w której karty byłby akceptowane we wszystkich bankomatach i terminalach. Rozwiązanie to wydaje się najkorzystniejsze, gdyż w tym przypadku rynki współdecydowałyby o polityce rynkowej i wewnętrznych regulacjach. Opcja ta i z tego względu jest najlepsza, że lokalny rynek miałby duży wpływ na działanie, politykę cenową oraz regulacje w całej Unii Europejskiej.

Bibliografia

1. *About Mondex*, https://www.mastercardconnect.com/mol/molbe/public/login/ebusin-ess/smart_cards/mondex/about/index.jsp
2. *Barclaycard anywhere*, <https://www.barclaycard.co.uk/business/accepting-payments/barclaycard-payment-solutions/anywhere-terminal>
3. Hoffman G.A., *Visa Inc. Completes Acquisition of Visa Europe*, <http://press-releases.visa.com/phoenix.zhtml?c=215693&p=irol-newsarticlePR&ID=2178918>
4. <http://www.cartes-bancaires.com/>
5. <http://www.link.co.uk/>
6. <http://www.paym.co.uk/>
7. https://en.wikipedia.org/wiki/Carte_Bleue
8. https://www.nilsonreport.com/publication_chart_of_the_month.php
9. <https://www.visaeurope.com/>
10. <https://www.zapp.co.uk/>
11. *Informacja o kartach płatniczych I kwartał 2016 r.*, Departament Systemu Płatniczego NBP, Warszawa 2016, http://www.nbp.pl/systemplatniczy/karty/q_01_2016.pdf
12. Janowicz R., Klepacz R., *Pieniądz elektroniczny na świecie. Istota i zastosowanie elektronicznej portmonetki*, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa 2002.

13. Kaszubski R., Widawski P., *Przegląd systemów pieniądza elektronicznego bazujących na kartach mikroprocesorowych oraz perspektywy budowy takiego systemu w Polsce*, Związek Banków Polskich, https://zbp.pl/public/repozytorium/dla_bankow/rady_i_komitetu/technologie_bankowe/publikacje/systemy_pieniadza_na_kartach.pdf
14. Kisiel M., *Koniec kartowego monopolu w Chinach?*, <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Koniec-kartowego-monopolu-w-Chinach-7409984.html>
15. Kowalska K., *Wprowadźmy polską kartę płatniczą*, <http://www.forbes.pl/polska-karta-platnicza-zalety-wprowadzenia,artykuly,200404,1,1.html>
16. *Krajowe systemy kartowe w Europie*, Fundacja Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego, 18 lutego 2016, Warszawa, <http://frob.pl/wp-content/uploads/2016/02/Krajowe-systemy-kartowe-w-Europie.pdf>
17. Meola A., *Visa just took a huge step into China with this partnership*, <http://www.businessinsider.com/visa-unionpay-partnership-as-china-opens-to-more-credit-cards-2016-2? IR=T>
18. *Obrót bezgotówkowy – zalety i korzyści wynikające z jego upowszechnienia*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2008, https://www.nbp.pl/systemplatniczy/obrot_bezgotowkowy/obrot_bezgotowkowy_2008.pdf
19. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz.U. L 123 z 19.5.2015).
20. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych (Dz. Urz. WE L 199 z 31.07.1985).
21. *UnionPay International rozbudowuje globalną sieć usług*, http://www.gochina.gov.pl/Aktualnosci/20141031/UnionPay_International_rozbudowuje_globalna_siec_uslug#
22. *UnionPay International współpracuje z czterema największymi bankami w Tajlandii nad stworzeniem komutowanej sieci dla miejscowych kart płatniczych*, <http://prnews.pl/wiadomości/unionpay-international-wspolpracuje-z-czterema-najwiekszymi-bankami-w-tajlandii-nad-stworzeniem-komutowanej-sieci-dla-miejscowych-kart-platniczych-6552120.html>

Justification behind implementation of a domestic payment card scheme in Poland based on review of elected EU and Chinese schemes

Summary

The paper discusses payment card schemes already existing in the European market, which face many barriers while new solutions are no longer developed. Besides, attention is drawn to the fact that when present domestic payment card schemes were developed, international payments systems organisations were neither dominant in these markets nor powerful in terms of their marketing potential. We also examine the biggest organisation in the world when it comes to the number of issued cards – Chinese UnionPay, who through its technological expansion will surely impact developments in electronic payments market. It is stressed that SEPA project is responsible for the expansion of payment card market in Europe as it was developed with building such uniform market of electronic payment instruments in mind. Any new competition of local payment schemes may threaten SEPA's position because in order to survive, national schemes will have to expand. We formulated conclusions and indicated directions for action to implement a domestic payment card scheme in Poland, which, as the government expects, is to improve the competitiveness of Polish economy.

Keywords: domestic card scheme, international payments systems organisations, SEPA (Single Euro Payment Area), co-badging, National Clearing House (Polish abbr. KIR)
